

Μελέτη απορρόφησης αποφοίτων του Α.Π.Θ. στην αγορά εργασίας

Επιστημονικός Κλάδος: Φαρμακευτική

Τμήμα Φαρμακευτικής

Ιδρυματικά Υπεύθυνη Γραφείου Διασύνδεσης Α.Π.Θ.:
Νόρμα Βαβάτση - Χριστάκη, καθηγήτρια Ιατρικής Σχολής

Ερευνητής: Δρ. Χρήστος Ε. Γεωργίου

Εισαγωγή

1.1. Στόχος της έρευνας

Η έρευνα για την απορρόφηση των αποφοίτων του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης στην αγορά εργασίας διεξήχθη από το Γραφείο Διασύνδεσης του ΑΠΘ το ακαδημαϊκό έτος 2011-12, με την αμέριστη συμπαράσταση και υποστήριξη των Πρυτανικών Αρχών του Ιδρύματος. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με βάση κοινή μεθοδολογία (δείγμα, ερωτηματολόγιο, εννοιολογικό πλαίσιο & οδηγός ερωτηματολογίου) που επεξεργάστηκε η Οριζόντια Δράση Υποστήριξης των Γραφείων Διασύνδεσης των Ελληνικών ΑΕΙ για όλα τα Πανεπιστήμια της χώρας (Καραμεσίνη, 2008). Η τελική διαμόρφωση της κοινής μεθοδολογίας έγινε κατόπιν συνεργασίας της Οριζόντιας Δράσης με τα Γραφεία Διασύνδεσης των Πανεπιστημίων.

Γενικός σκοπός της έρευνας ήταν η καταγραφή της κατάστασης και του είδους της απασχόλησης του συνόλου των αποφοίτων του Ιδρύματος καθώς και η διερεύνηση των τρόπων ένταξής τους στην απασχόληση. Ειδικότερα, στόχος της μελέτης ήταν να διερευνηθεί: α) ο βαθμός ένταξης των αποφοίτων στην απασχόληση, β) η ποιότητα της ένταξης, δηλαδή τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της απασχόλησης όσων εργάζονται και γ) η διαδικασία μετάβασης από την εκπαίδευση στην απασχόληση.

1.2. Μεθοδολογία της έρευνας

Προκειμένου να διερευνηθούν τα παραπάνω ειδικά πεδία-αντικείμενα διερεύνησης της μελέτης, σχεδιάστηκε ένα 14σέλιδο ερωτηματολόγιο. Το ερωτηματολόγιο περιελάμβανε ερωτήσεις σχετικά με: α) τις σπουδές, β) την κατάσταση απασχόλησης των αποφοίτων σήμερα, γ) το ιστορικό απασχόλησης ή ανεργίας των αποφοίτων και δ) την επιθυμητή εργασία.

Για τη συλλογή των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η τηλεφωνική συνέντευξη από εκπαιδευμένους στο ερωτηματολόγιο συνεντευκτές. Η τηλεφωνική συνέντευξη προτιμήθηκε έναντι της ταχυδρομικής αποστολής του ερωτηματολογίου, καθώς το ποσοστό ανταπόκρισης του πληθυσμού θα ήταν με τον τρόπο αυτό μεγαλύτερο. Οι τηλεφωνικές συνεντεύξεις διεξήχθησαν από το Γραφείο Διασύνδεσης του ΑΠΘ και ολοκληρώθηκαν το διάστημα Ιανουάριος – Ιούνιος 2011.

Στη συνέχεια, τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια καταχωρήθηκαν σε ειδικό λογισμικό σε Η/Υ, προκειμένου να γίνει η στατιστική επεξεργασία των δεδομένων. Για την επεξεργασία των αποτελεσμάτων χρησιμοποιήθηκε το Στατιστικό Πακέτο για τις Κοινωνικές Επιστήμες (Statistical Package for Social Sciences, S.P.S.S.). Για την επεξεργασία των δεδομένων χρησιμοποιήθηκαν α) η περιγραφική στατιστική με σχετικές συχνότητες (ποσοστά) και β) ο έλεγχος του χ^2 προκειμένου να διαπιστωθεί η επίδραση των ανεξάρτητων μεταβλητών του φύλου και του επιστημονικού κλάδου στην κατάσταση απασχόλησης, καθώς και στη διαδικασία μετάβασης των αποφοίτων από τις σπουδές στην αγορά εργασίας.

1.3. Πληθυσμός και δείγμα της έρευνας

Ο πληθυσμός αναφοράς περιελάμβανε το σύνολο των αποφοίτων όλων των Τμημάτων/Σχολών του ΑΠΘ που είχαν απόφοιτους τα ημερολογιακά έτη 2005-06. Με τον τρόπο αυτό μελετήθηκε η ένταξη των «νέων πτυχιούχων» στην αγορά εργασίας, 5 ως 7 χρόνια μετά την αποφοίτηση. Το παραπάνω διάστημα θεωρήθηκε επαρκές για να διερευνηθεί η διαδικασία μετάβασης, αφού ένα μεγάλο μέρος των αποφοίτων εκπληρώνει τη στρατιωτική του θητεία ή/και πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές αμέσως μετά τη λήψη του πτυχίου.

Το δείγμα της έρευνας περιελάμβανε 2.772 αποφοίτους (63,2% γυναίκες και 36,8% άνδρες) των ετών 2005-06, από 39 Τμήματα/Σχολές του ΑΠΘ που συμμετείχαν στην έρευνα. Σύμφωνα με την κοινή μεθοδολογία της μελέτης, το μέγεθος του δείγματος ανά Τμήμα προέκυψε από τον στατιστικό τύπο: $n' = [SE(p)^2 * P * (1 - P)] / t^2$, με διάστημα εμπιστοσύνης 90%, $P = 30\%$ και διαστημική εκτίμηση $t = 7\%$. $P = 30\%$ σημαίνει ότι η πιθανότητα εμφάνισης ενός χαρακτηριστικού στον πληθυσμό δεν ξεπερνάει το 30% και του αντιθέτου του το 70%. Για καθένα τμήμα μελετήθηκε το σύνολο των αποφοίτων που συμμετείχε στην έρευνα.

2. Επιστημονικός κλάδος : Φαρμακευτική

Στη συνέχεια, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της μελέτης, που αφορούν αποκλειστικά την απορρόφηση των αποφοίτων του Τμήματος Φαρμακευτικής του ΑΠΘ, το οποίο κατηγοριοποιήθηκε κάτω από τον επιστημονικό κλάδο Φαρμακευτική.

Γενικά στοιχεία για το δείγμα

Το δείγμα του Τμήματος Φαρμακευτικής ήταν 74 απόφοιτοι, 19 άνδρες (25,7%) και 55 γυναίκες (74,3%). Το 88,2% των ανδρών αποφοίτων του Τμήματος Φαρμακευτικής είχε εκπληρώσει τη στρατιωτική του θητεία, ενώ μόνον ένα 12,7% του συνόλου των αποφοίτων (ανδρών και γυναικών) είχε παιδιά τη χρονική στιγμή της έρευνας. Μόνο το 24,3% του δείγματος των αποφοίτων αυτών προέρχονταν από τη Θεσσαλονίκη, ενώ το 75,7% από άλλες πόλεις της Ελλάδας. Γι' αυτό και το 62,9% νοίκιασε διαμέρισμα στη Θεσσαλονίκη κατά τη διάρκεια των σπουδών του.

Για το 40,5% των αποφοίτων του Τμήματος Φαρμακευτικής, το οικογενειακό εισόδημα των γονέων τους φτάνει τις 20.000 ευρώ το χρόνο, για το 25,7% κυμαίνεται από 20.000 έως 30.000 ευρώ, ενώ για το 33,8% ξεπερνά τις 30.000 ευρώ το χρόνο. Επιπλέον, το 47,3% δήλωσε ότι οι γονείς τους αντιμετωπίζουν τις οικογενειακές-οικονομικές υποχρεώσεις τους δύσκολα έως πολύ δύσκολα, το 27,0% ούτε δύσκολα, ούτε εύκολα και το 25,7% σχετικά εύκολα έως πολύ εύκολα.

Στον πίνακα που ακολουθεί (Πίνακας 1) απεικονίζεται το επίπεδο εκπαίδευσης των γονέων των αποφοίτων του Τμήματος Φαρμακευτικής. Με βάση τις απαντήσεις τους, το μεγαλύτερο ποσοστό των γονέων (31,1%) είχε απολυτήριο μέσης εκπαίδευσης και ακολουθούν οι απόφοιτοι ΑΕΙ (29,7%).

Πίνακας 1. Επίπεδο εκπαίδευσης γονέων

Μεταπτυχιακός τίτλος ή Διδακτορικό	-
Πτυχίο Ανωτάτων Σχολών	29,7%
Πτυχίο Ανώτερης Τεχνολογικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης	12,2%
Απολυτήριο Μέσης Εκπαίδευσης	31,1%
Απολυτήριο 3-τάξιας Μέσης Εκπαίδευσης	18,9%
Απολυτήριο Δημοτικού	5,4%
Μερικές τάξεις Δημοτικού	2,7%
Δεν πήγε καθόλου σχολείο	-

2.1. Στοιχεία για τις σπουδές

Στη συνέχεια και στον Πίνακα 2 απεικονίζονται δεδομένα από τις απαντήσεις των αποφοίτων του Τμήματος Φαρμακευτικής σε ερωτήματα σχετικά με τις προπτυχιακές και μεταπτυχιακές τους σπουδές. Φαίνεται ότι, οι απόφοιτοι του Τμήματος Φαρμακευτικής, σε ποσοστό 98,6% είχαν το

συγκεκριμένο Τμήμα μεταξύ των πρώτων τους επιλογών στις πανελλήνιες εξετάσεις και ενδιαφέρονταν σημαντικά για το επιστημονικό αντικείμενο των σπουδών τους. Επίσης, το 71,6% των αποφοίτων δήλωσε ευχαριστημένο έως πολύ ευχαριστημένο από τις προπτυχιακές του σπουδές γενικότερα, δηλαδή από το πρόγραμμα σπουδών, τους διδάσκοντες, τις λειτουργικές υποδομές και τη διοικητική στήριξη του Τμήματος, ανεξάρτητα από το προσωπικό ενδιαφέρον για το επιστημονικό αντικείμενο των σπουδών. Επιπλέον, το 89,2% του δείγματος των αποφοίτων συμμετείχε σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης κατά τη διάρκεια της φοίτησης, ενώ ένα ποσοστό αποφοίτων είχε εμπειρία απασχόλησης (27,0%), κυρίως περιστασιακής (60,0%), κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών (εκτός της πρακτικής).

Πίνακας 2. Στοιχεία για τις σπουδές	Ποσοστό αποφοίτων
Το Τμήμα Φαρμακευτικής ήταν μεταξύ των πρώτων 5 επιλογών στις δηλώσεις προτίμησης των πανελλήνιων εξετάσεων	98,6%
Είχαν μεγάλο ενδιαφέρον για το επιστημονικό αντικείμενο των σπουδών	88,4%
Δήλωσαν ευχαριστημένοι έως πολύ ευχαριστημένοι από τις προπτυχιακές σπουδές	71,6%
Συμμετείχαν σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών	89,2%
Είχαν εμπειρία οποιασδήποτε εργασίας κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών (εκτός πρακτικής)	27,0%
Είχαν περιστασιακή απασχόληση κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών	60,0%
Κατέχουν άδεια ασκήσεως επαγγέλματος	100,0%
Παρακολουθούν ή έχουν ήδη ολοκληρώσει μεταπτυχιακές σπουδές	14,9%
Εργάζονταν κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών	45,5%
Είχαν συνεχή απασχόληση κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών	30,8%
Είχαν πλήρη απασχόληση κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών	-
Είχαν απασχόληση σχετική με τις μεταπτυχιακές σπουδές	100,0%

Τη χρονική στιγμή της έρευνας, το σύνολο των αποφοίτων του Τμήματος δήλωσε ότι είχε ήδη αποκτήσει την αντίστοιχη άδεια ασκήσεως επαγγέλματος, ενώ το 14,9% ότι είχε ήδη ολοκληρώσει ή πραγματοποιούσε μεταπτυχιακές σπουδές. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, το 63,6% των αποφοίτων αποφάσισε να παρακολουθήσει μεταπτυχιακές σπουδές για επιστημονικούς λόγους, ενώ το 27,3% για να έχει μια καλύτερη επαγγελματική εξέλιξη. Περιορισμένο είναι επίσης το ποσοστό αποφοίτων που δήλωσαν ότι εργάζονταν κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών τους σπουδών (45,5%).

2.2. Στοιχεία για την απασχόληση

Οι απόφοιτοι του Τμήματος Φαρμακευτικής δήλωσαν απασχολούμενοι σε ποσοστό 94,6%, ενώ σε ποσοστό 5,4% δήλωσαν μη ενεργοί. Το σύνολο όσων δήλωσαν απασχολούμενοι ανέφερε ότι είχε μέχρι σήμερα εμπειρία σημαντικής απασχόλησης, το 100,0% δήλωσε ότι η σημερινή του απασχόληση είναι και σημαντική απασχόληση, ενώ το 75,7% δήλωσε ότι η σημερινή του απασχόληση είναι η πρώτη του σημαντική απασχόληση.

Στον Πίνακα 3 απεικονίζεται η μορφή της απασχόλησης, κατά τη διεξαγωγή της έρευνας, για το σύνολο των απασχολούμενων αποφοίτων. Φαίνεται ότι, οι περισσότεροι απόφοιτοι του Τμήματος

Φαρμακευτικής εργάζονται σήμερα ως οι μισθωτοί στον ιδιωτικό τομέα (64,7%), βοηθοί σε οικογενειακή επιχείρηση (17,6%), ενώ ακολουθούν οι υπόλοιπες κατηγορίες με μικρότερα ποσοστά.

Πίνακας 3. Μορφή απασχόλησης	Ποσοστό αποφοίτων
Μισθωτοί στον ιδιωτικό τομέα	64,7%
Μισθωτοί στο δημόσιο τομέα	-
Συμβασιούχοι έργου, απασχολούμενοι κυρίως σ' έναν εργοδότη (ιδιωτικός τομέας)	-
Συμβασιούχοι έργου, απασχολούμενοι κυρίως σ' έναν εργοδότη (δημόσιος τομέας)	11,8%
Αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό	5,9%
Αυτοαπασχολούμενοι με προσωπικό	-
Βοηθοί στην οικογενειακή επιχείρηση	17,6%

Στον Πίνακα 4 απεικονίζονται επιπλέον στοιχεία για την απασχόληση των αποφοίτων του Τμήματος Φαρμακευτικής.

Πίνακας 4. Στοιχεία για την απασχόληση	Ποσοστό αποφοίτων
Δήλωσαν ευχαριστημένοι έως πολύ ευχαριστημένοι από τη σημερινή τους απασχόληση	100,0%
Ο τόπος της σημερινής απασχόλησης είναι ο ίδιος με τον τόπο κατοικίας των γονέων	-
Η σημερινή απασχόληση βρίσκεται στην πόλη των σπουδών	27,6%
Η σημερινή απασχόληση είναι η πρώτη απασχόληση	
Η σημερινή απασχόληση είναι η δεύτερη απασχόληση	

Φαίνεται ότι, σε ποσοστό 100%, οι απόφοιτοι δήλωσαν ευχαριστημένοι από τη σημερινή τους απασχόληση, η οποία, ωστόσο, δεν βρίσκεται στη Θεσσαλονίκη για το 72,4% από αυτούς. Η σημερινή απασχόληση είναι η πρώτη απασχόληση για το 64,4% των αποφοίτων.

2.3. Στοιχεία για τους μισθωτούς και τους συμβασιούχους έργου

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται δεδομένα που αφορούν τις κατηγορίες των μισθωτών στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, καθώς και τις κατηγορίες των συμβασιούχων έργου που απασχολούνται κυρίως σ' έναν εργοδότη, τόσο του ιδιωτικού όσο και του δημοσίου τομέα. Στον πίνακα που ακολουθεί (Πίνακας 6) απεικονίζεται ο τρόπος με τον οποίο οι συγκεκριμένες κατηγορίες αποφοίτων του Τμήματος Φαρμακευτικής βρήκαν την απασχόλησή τους. Στο συγκεκριμένο ερώτημα, οι απόφοιτοι μπορούσαν να επιλέξουν μέχρι τρεις απαντήσεις. Προκύπτει ότι, το μεγαλύτερο ποσοστό των αποφοίτων αυτών βρήκε τη σημερινή του απασχόληση μέσω συναδέλφων, ενώ σε μικρότερο ποσοστό μέσω αγγελιών στον τύπο, οικογενειακών γνωριμιών, κτλ.

Πίνακας 6. Τρόπος εύρεσης εργασίας	Ποσοστό αποφοίτων
Οικογενειακές γνωριμίες/ φίλοι	16,3%
Προηγούμενοι εργοδότες ή συνάδελφοι	40,8%
Συστάσεις καθηγητών	4,1%
Διαγωνισμός	12,2%
Αγγελίες από τον τύπο, διαδίκτυο	22,4%
ΟΑΕΔ	2,0%
Γραφείο Διασύνδεσης	0,0%
Επετηρίδα	0,0%
Άλλο	2,0%

2.4. Στοιχεία για τους αυτοαπασχολούμενους

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται δεδομένα που αφορούν την κατηγορία των αυτοαπασχολούμενων αποφοίτων (με ή χωρίς προσωπικό) του Τμήματος Φαρμακευτικής. Το ποσοστό των αποφοίτων που αυτοαπασχολούνται φτάνει το 5,9% στο σύνολο των απασχολούμενων πτυχιούχων του Τμήματος (βλ. Πίνακα 3). Στον Πίνακα 9 απεικονίζονται οι βασικές πηγές οικονομικής στήριξης που είχαν οι απόφοιτοι για τη δημιουργία της επιχείρησης. Στο συγκεκριμένο ερώτημα υπήρχε δυνατότητα πολλών επιλογών. Όπως προκύπτει από τις απαντήσεις των αποφοίτων, οι περισσότεροι ενισχύθηκαν οικονομικά από κρατικές ενισχύσεις, και σε μικρότερο βαθμό από την οικογένεια.

Πίνακας 9. Πηγές οικονομικής στήριξης	Ποσοστό αποφοίτων
Οικονομική ενίσχυση από οικογένεια ή φίλους	20,0%
Οικονομική ενίσχυση από τράπεζα	-
Συνέχιση οικογενειακής επιχείρησης	4,4%
Κρατική ενίσχυση ή ευρωπαϊκό πρόγραμμα	75,6%
Δικές μου αποταμιεύσεις	-

2.5 Στοιχεία για την επιθυμητή εργασία

Το 31,0% των αποφοίτων του Τμήματος Φαρμακευτικής δήλωσε ότι θα επιθυμούσε να εργάζεται στο δημόσιο τομέα, το 63,4% ότι θα ήθελε να έχει τη δική του επιχείρηση και μόνον το 5,6% δήλωσε ότι θα ήθελε να εργάζεται στον ιδιωτικό τομέα. Στον Πίνακα 10 απεικονίζονται τα κριτήρια με τα οποία οι απόφοιτοι επέλεξαν την επιθυμητή εργασία. Οι ερωτηθέντες μπορούσαν να επιλέξουν έως δύο απαντήσεις. Σύμφωνα με τις απαντήσεις τους, σημαντικότερα κριτήρια για τους περισσότερους θεωρούνται οι καλές αμοιβές και η αυτονομία που παρέχει μια θέση εργασίας. Ακολουθούν, με μικρότερα ποσοστά αποφοίτων, η ασφάλεια, η συμβατότητα της εργασίας με τις υποχρεώσεις της οικογένειας, οι προοπτικές εξέλιξης και διάφοροι άλλοι λόγοι.

Πίνακας 10. Κριτήρια επιθυμητής εργασίας	Ποσοστό αποφοίτων
Ασφάλεια	39,5%
Καλές αμοιβές	37,2%
Συμβατό με την οικογένεια	48,8%
Αυτονομία	9,3%
Προοπτικές εξέλιξης	4,7%

Τέλος, εξαιρουμένων των αποφοίτων του Τμήματος Φαρμακευτικής που είχαν ήδη δημιουργήσει τη δική τους επιχείρηση, το 17,4% των αποφοίτων δήλωσε ότι δεν έχει σκεφθεί ποτέ μέχρι σήμερα την ίδρυση μιας ατομικής επιχείρησης. Το 82,6%, που το έχει σκεφθεί, δήλωσε ότι δεν έχει ξεκινήσει ακόμη κυρίως λόγω έλλειψης του απαραίτητου κεφαλαίου (75,7%), της σχετικής ωριμότητας (46,7%) και της σχετικής επαγγελματικής προϋπηρεσίας (33,3%).